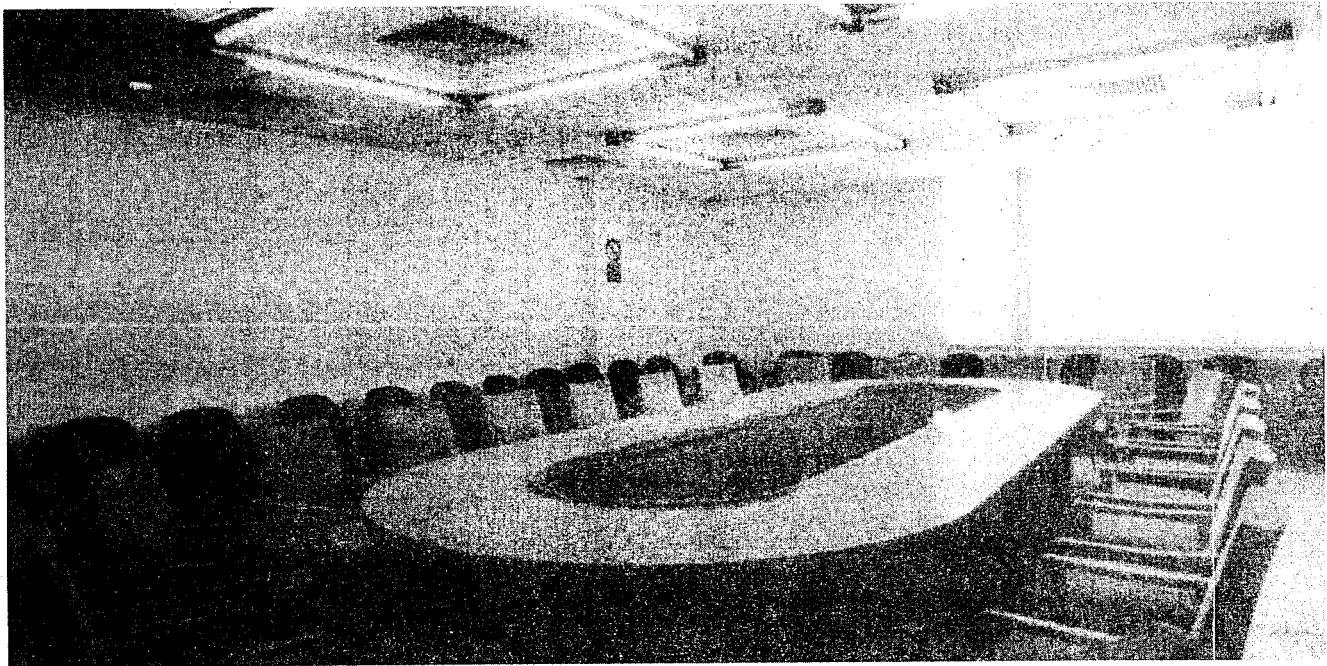

پاتریشیا مک‌کوی
ترجمه وحید هوشیار عشقی^۲
شایسته فتاحی^۳

«اینترنت و خدمات فنی کتابخانه^۱»

گروه‌های بحث ارسال کردم.

در حال حاضر اگر چه ممکن است با یک تحول انقلابی مواجه باشیم، ولی این هم نادرست خواهد بود که گفته شود "خدمات فنی" صرفاً بواسطه پیشرفت اتوماسیون و ارتباطات الکترونیکی تغییر می‌یابد، زیرا "خدمات فنی" خود همواره در حال تغییر است. آشکار است که کتابداران بخش خدمات عمومی، از تکنولوژی جدید و منابع اطلاعات الکترونیکی بسیار بهره می‌برند. این در حالی است که ما تلاش می‌کنیم در خدمات فنی حتی نظری به کارهای عقب مانده و چاپی خود بیفکنیم و در عین حال، هنوز از آن منابع استفاده کنیم. همچنین در مورد کتابها و نشریات سعی بر آن است که به این زودیاها از آنها فاصله نگیریم و البته تکنولوژی نوین ما را یاری خواهد داد تا با کارایی بیشتری از آنها بهره ببریم.

روشهای گوناگونی در اختیار کتابداران بخش خدمات فنی وجود دارد که آنها را قادر می‌سازد تا برای انجام وظایف روزانه خود از امکانات اینترنت بهره‌گیری کنند. در این مقاله سعی شده است تنها یک بررسی کلی ارائه گردد و با توجه به ماهیت دائماً تغییرپذیر اینترنت، هر گونه ادعایی در مورد پوشش فراگیر این بررسی، دست کم می‌بایست با یک بدبینی نگرسته شود. در اینترنت همه چیز می‌آید و می‌رود. از مکانی به مکان دیگر حرکت می‌کنند و هرگز نشانه‌ای از خود بر جای نمی‌گذارد. بسیاری از اوقات برای کسی که از حافظه بهتری نسبت به دیگران برخوردار است این اطلاعات می‌میرند و دوباره زنده می‌شوند.

چون مطالب زیادی در مورد "استفاده از اینترنت در بخش خدمات فنی" موجود نیست، بنابراین من خود به اینترنت مراجعه کرده و سؤالات متعددی برای مشترکین پستی و

تهیه و گردآوری»

فراهم آوری مرحله‌ای است که کاغذبازها معمولاً از آنجا آغاز می‌شود. اغلب درخواستهای دریافت شده بدلیل مشخص نکردن ISBN و یا قیمت، کمتر از حد واقعی هستند. کتابشناسان ممکن است برای دریافت آخرین ویرایش این یا آن کتاب یا مثلاً ترجمه‌های جدید فلان کتاب از هاروارد به کارکنان بخش گردآوری نموده درخواست داده و هیچ‌گونه مشخصات بیشتری را در اختیار قرار ندهند. در گذشته، حتی تا چندی پیش، این مسئله می‌توانست به معنی صرف چندین ساعت یا حتی چندین روز جست‌وجو در فهرست ناشران، که گاه بی‌فایده نیز بوده، باشد. به عنوان مثال، آیا شما هرگز آخرین فهرست انتشارات "هاروارد" را در اختیار داشته‌اید؟ در صورت وجود آیا آن را همیشه از راه معینی ابتدا برای پروفیسور "Z" که ممکن است مثلاً همین حالا به عنوان رایزن کمیته قانون اساسی بلغارستان مرخصی بگیرد نمی‌فرستید؟! وی گاهی اوقات ممکن است آن را تا سال آینده عودت ندهد و این در حالی است که پروفیسور "Y" آن کتاب را برای فصل آینده رزرو کرده است!

اما اکنون شما می‌توانید لیست فهرستهای ناشرین را از طریق گوگر اینترنت به دست آورده و لیست عناوین "هاروارد" را نیز احضار کنید. جستجوهای موضوعی می‌تواند به همین صورت در فهرستهای ناشران انجام پذیرد.

فهرست عناوین شبکه اینترنت الحاق و ضمیمه جدیدی به یک پایگاه اطلاعاتی قابل دستیابی به اینترنت است که عملیات جست‌وجو در فهرست ناشران را در بر می‌گیرد. این مسئله به جستجوگر اجازه می‌دهد تا در حالیکه ناشر را نمی‌شناسد، عنوان، نویسنده یا موضوع یک کتاب را با جستجوی تمام محتوای پایگاه اطلاعاتی ناشران و نیز بازیابی لیستی از عناوین آنها در یابد. همچنین این جریان می‌تواند با کلیه شناسه‌ها یا سوابق دیگر از جمله ناشر، قیمت، نقد یا تجدیدنظر کتاب و فهرست مندرجات توسعه و بسط یابد.

یکی دیگر از پایگاههای اطلاعاتی جالب برای کارکنان مباحث و گفتگوهای درباره ابتکار و راه‌اندازی طرح فهرست‌نویسی مشترک؛ LIBSUP-L در زمینه حمایت از کارکنانی که فراتر از حوزه فهرست‌نویسی عمل می‌کنند؛ لیست NASIG (گروه نشریات امریکای شمالی) ویژه اعضای آن بخش گردآوری نموده، "فهرست تعاونی اینترنت" است که در

واقع بخشی از TITLNET به شمار می‌رود. این فهرست انتشارات ناشران کوچکی که قادر نیستند از عهده تبلیغ و معرفی محصولات خود برآیند، اما ممکن است عناوین جالبی برای استفاده کنندگان کتابخانه‌ها داشته باشند را در بر می‌گیرد. پایگاه مذکور شامل کلیه فهرستهای اینگونه ناشرین، فهرستهای فصلی، فهرستهای گزینشی یا منتخب، لیست قیمتها، فرمهای سفارش پیوسته (Online)، لیستهای ضمیمه و نوارهای SISAC⁵ انتشارات Bowker و دیگر کارگزاران کتاب است. و می‌تواند توسط یک سیستم مدیریت اطلاعات محلی به طور خودکار روزآمد شود. این پدیده قابلیت آن را دارد که برای هر کتابخانه شخصی نیز به کار گرفته شود.

تعدادی از کارگزاران فرمهای سفارش پیوسته را به صورت سفارشات الکترونیکی در دسترس قرار می‌دهند. برای مثال، شرکت Butterworth، فرم سفارش پیوسته‌ای را به صورت فاکس در اختیار نهاده و صورتحسابی را برای شماره حساب هر کتابخانه در نظر می‌گیرد. اشخاص نیز می‌توانند عناوین کتب را از طریق اینترنت سفارش داده و با استفاده از کارت اعتباری مبلغ را پرداخت کنند. گرچه هیچ کس بی‌نمی‌برد که اطلاعات تا رسیدن به یک پایانه شخصی و مقصد نهایی، به کجا می‌رود اما می‌بایست خطرات این گونه عملیات مدنظر قرار گیرد.

استفاده‌های دیگر گردآوری از طریق اینترنت، شامل جست‌وجوی قبل از سفارش و جست‌وجوی فهرست کتب است توانایی ورود به نظامهای کامپیوتری از راه دور یا شبکه دوربرد⁶ به فهرست سایر کتابخانه‌ها در جهت توسعه و گسترش مجموعه و انتخاب کتاب کمک می‌کند. کتابدار قبل از سفارش هر گونه کتابی به جست‌وجو در OPAC (فهرست دستیابی عمومی پیوسته) در کتابخانه‌های مشابه و هم‌تراز پرداخته تا از چگونگی و میزان گستردگی مجموعه آنجا آگاهی یابد. دانستن اینکه یک کتاب موجود یا نایاب است می‌تواند هزینه خرید را تحت تأثیر قرار داده و هماهنگ کردن عملیات گردآوری را آسان سازد.

فهرست خدمات

لیست خدمات عمومی، نظیر AUTOCAT، پروتکلی در خصوص کلیه مواد یا مسائل مربوط به فهرست‌نویسی (و موارد جنبی آن)؛ طرح COOPCAT (فهرست‌نویسی مشترک)،

گروه؛ و SERIALST در زمینه نشریات ادواری از هر نوع؛ همه مجموعه فهرستهای روبه توسعه و پیشرفت هستند. همچنین لیست «سیستم‌های ویژه» متعددی نظیر NOTIS-L در این مجموعه قابل دستیابی است.

آزموده‌ها و تجربیات شخصی، میزان سرعت و نحوه بهره‌گیری از چنین لیستهایی را به من نشان داده است. به عنوان مثال من پرسشی را درباره رده‌بندی حقوقی نیوزلند از حیث مردم بومی آنجا، که از طرح مقدماتی، مفقود شده بود، از طریق اینترنت ارسال کردم. در این باره دست کم چهار جواب را دریافت داشتم و این دقیقاً همان چیزی بود که لازم داشتم. همچنین چندین پیشنهاد فتوکپی از قسمتهای مربوط به فرانما، یک کپی پیوسته از بخش مربوط به فرانما و یک فاکس از طرف "ماری ولیند". همه اینها در عرض ۲۴ ساعت از زمان ارسال پرسش (درخواست) صورت پذیرفت. قضاوت کردن و نظر دادن از روی سؤال و جوابهایی که تاکنون شاهد آن بوده‌ام تجربه‌ای جدا از این مسائل نمی‌تواند باشد.

بسیاری مراسلات، سئوالاتی درباره تاریخ نشر و ویرایش سالنامه‌های فهرستنویسی گوناگون که از سوی کتابخانه کنگره بیرون داده میشوند، هستند. همچنین در این ارتباط ابزارهای آموزش فهرستنویسی یا نرم‌افزارهای فهرستنویسی و آموزش آنرا در بر می‌گیرند. پاسخها اغلب مفصل و شامل نقدهای قیاسی و حلاجی شده هستند که در نتیجه این گونه سئوالات حاصل شده است.

از مباحث دیگری که برای مثال به سیستمهای ویژه کتابخانه‌ها به طور عام، یا مشکلات آن به طور خاص، مربوط می‌شوند، قدرت و ظرفیت ذخیره‌سازی نوارها یا گنجایش مجموعه نگهداری شده هستند. بایستی اضافه کنم که لیستهای کتابخانه‌هایی را که تاکنون اشاره شد فرهنگی‌ترین و سودمندترین آنها بوده است و بندرت به سطح آنچه از آن به عنوان "درگیری‌های آتشین" نام برده می‌شود یا توهینهای تجاری - ولو اینکه وجود داشته باشد - تنزل کرده است.

استخراج سایر فهرستها

فهرست کتابخانه‌های شخصی نیز توسط اینترنت قابل دستیابی است و این مسئله می‌تواند یک معدن طلایی از اطلاعات باشد. رکوردهای محلی اغلب تخصصی‌تر از آنهایی هستند که به عنوان برنامه‌های کاربردی فراگیر در سطح ملی

موجود است. به عنوان مثال، اخیراً من مشکلی با کتابی که جلد سوم از یک عنوان در یک سلسله انتشارات بود داشتم. مهلت امانت جلد اول تمام شده بود، و رکوردی را که در اختیار داشتیم و در اصل از آن برای فهرستنویسی مان استفاده می‌کردیم، به تعداد مجلدات و سلسله انتشارات این کتاب اشاره‌ای نکرده بود. همچنین در شبکه‌های OCLC و RLIN که هر دو مبتنی بر فهرستنویسی پیش از انتشار (CIP) هستند. بدین موضوع اشاره‌ای نرفته و روزآمد نشده بود، در نتیجه نهایتاً از طریق Telnat تماسی با فهرست برکلی دانشگاه کالیفرنیا برقرار کرده توانستم یک ردیف (Item-Level) از رکوردی که دو بارگد را نشان می‌داد و به روشنی جلدهای ۱ و ۲ را مشخص و ثبت کرده بود ببینم. گمان می‌کنم کل جست‌وجوی من بیشتر از ۱۵ دقیقه طول نکشید. این شامل مدت زمان استفاده از OCLC و RLIN تا خاموش کردن آنها می‌شد. نمی‌دانم اگر می‌خواستم بدون کمک اینترنت عمل کنم چه قدر وقت تلف می‌شد. جالب این است که همه این کارها را قبل از ساعت ۸/۵ صبح به وقت محلی انجام داده بودم:

سایر فهرستنویسان از فهرستهای قابل دستیابی اینترنت در جهت کپی از منابع به شکلی که در OCLC و RLIN میسر است استفاده می‌کنند. رکوردهایی وجود دارند که بنا به هر دلیلی در برنامه‌های کاربردی فراگیر در سطح ملی آورده نشده‌اند، اما در فهرستهای محلی قابل دستیابی‌اند. کپی گرفتن از آنها برای استفاده شخصی معمول به نظر می‌رسد، اما این امر اگر به صورت جریانی عادی در آید با آن مخالفت می‌شود. در برخی موارد رکوردهای کامل MARC می‌توانند از یک کتابخانه به کتابخانه‌ای دیگر وارد شود. این‌گونه دستیابی برای فهرستنویسان کتابخانه‌های کوچک یا کارکنان جزء گهگاه مجبورند به موضوعات با زبانهای ناآشنا فهرستنویسی کنند سودمند خواهد افتاد. کتابخانه‌ای که عضو یکی از این امکانات بزرگ و قابل توجه نباشد ممکن است منابع بسیاری را که در دسترس است از دست بدهد. در حالیکه به کمک اینترنت می‌تواند از سایر فهرستها و منابع بهره‌مند شود. بسیاری از اوقات یک فهرستنویس به این دلیل که در یابد چگونه یک سرعنوان موضوعی خاص به کار گرفته شده، یا چه رده‌بندی‌های دیگری در یک مورد می‌تواند تخصیص یابد، به جست‌وجو در سایر فهرستها می‌پردازد. با توجه به عدم نگهداری این فهرستها در برنامه‌های فراگیر ملی، ممکن است

یک جست‌وجوی فوری در یک فهرست پیوسته در بیشتر رکوردهای جاری و موجود در این نوع برای درخواست یک عنوان نتیجه دهد.

جنبه‌های حقوقی و اخلاقی، ناشی از برچیدن رکوردها از فهرست کتابخانه‌های دیگر بسیار پیچیده است و مطرح کردن آن در اینجا مدنظر نیست. با وجود این، پرداختن به حق مؤلف و موضوعاتی که شامل این مسئله می‌شوند می‌تواند جدی تلقی شود. عقیده شخصی من این نیست که اگر در این مسئله (برچیدن رکوردها) افراط نشود کاری مجاز خواهد بود، زیرا هر فهرست‌نویس مجبور است که در غیاب تفسیر یا تعبیر دقیقی از حق طبع، خود آن را معنی کند. این نکته همچنین در AUTOCAT مطرح گردیده و باید در لیست آرشیوهای آن موجود باشد.

ما باید به یاد داشته باشیم که صرف نظر از اهمیت حق طبع، فهرست‌نویسی مشترک با اینترنت شروع نشد. فهرست‌نویسان چه کار دیگری با آن همه جلد‌های NUC انجام می‌داده‌اند به جز اینکه رکوردهای فهرست اشخاص دیگر را به سیستم‌های خود انتقال دهند؟ اگر فهرست‌نویسی، از یک کدام از ما تقاضای یک کپی از طرف برگه یا رکورد پیوسته ما را در مورد یک عنوان محرمانه خاص می‌کرد آیا اکثر ما آن را تهیه نمی‌کردیم؟ بین کتابخانه حقوق آنجلو^۷ و کتابخانه حقوق نورث وسترن جهت درخواست کپی‌های MARC از رکوردهای آن ترتیبی بدین شکل اتخاذ شده بود که عناوینی را که ما نیاز داشتیم بر روی فهرست دستیابی عمومی آن پیدا کرده و سپس یک درخواستنامه برای آنها می‌فرستادیم. نورث وسترن رکورد MARC را ظرف یکی دو روز برای ما ارسال می‌کرد (با این همه این روال روزهای قبل از اینترنت بود). من فکر می‌کنم کتابداران نورث وسترن به جای اینکه خود را در دشواری جست‌وجوی یک مطلب، بیرون کشیدن آن، چاپ و سپس پست کردن آن گرفتار کنند، ترجیح می‌دادند که خود رکورد را برای ما ارسال نمایند:

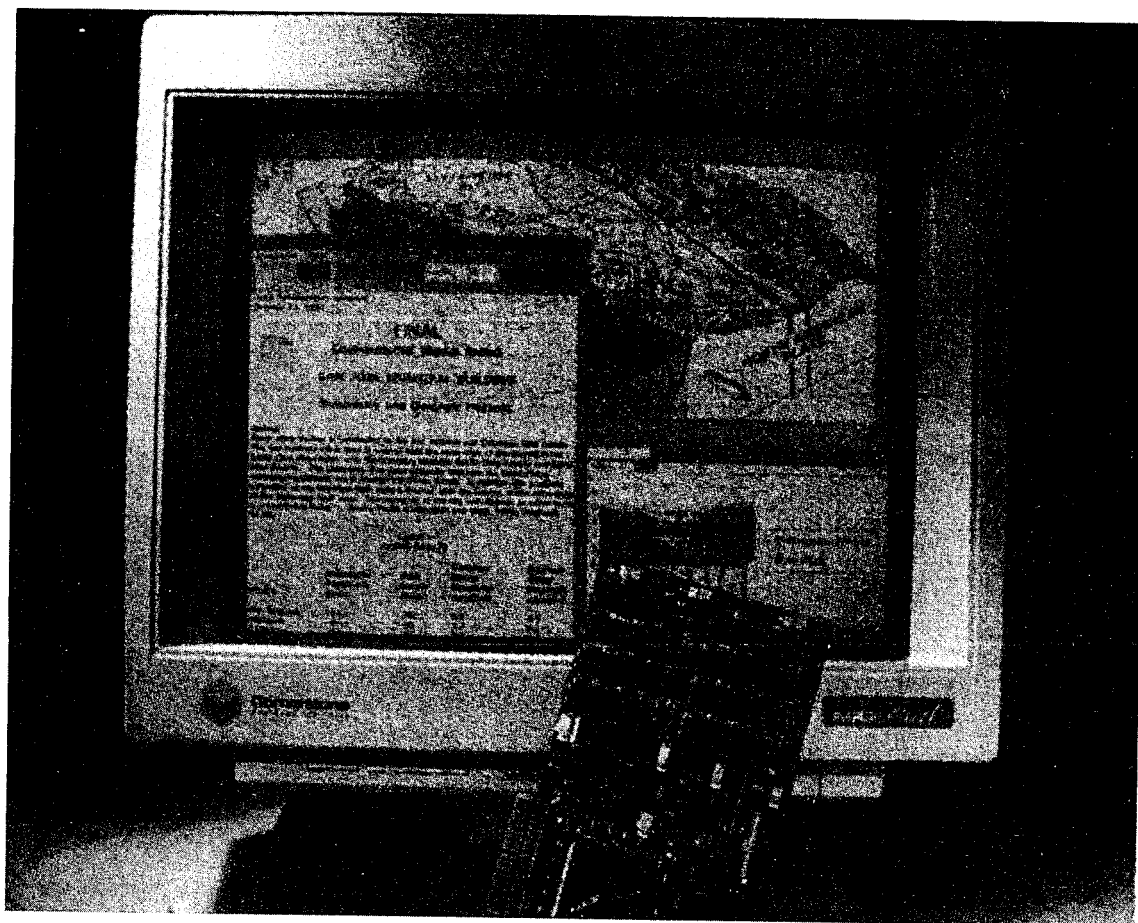
پایانها

کتابداران پایانها و کارمندان بخش نشریات می‌توانند از اینترنت به روشهای گوناگونی که تاکنون شرح داده شد استفاده کنند. کمک‌های بی‌ظنری درخصوص پایانها وجود دارد. از آن جمله "واخواست" است که همیشه یکی از کاربرترین وظایف

در بخش پایانهاست. با استفاده از اینترنت اینک این وظیفه به طور قابل ملاحظه‌ای تسهیل گردیده است. چنانکه می‌توان موجودی سایر کتابخانه‌ها را جهت تعیین اینکه آیا فلان شماره از نشریه‌ای چاپ و توسط کتابخانه‌های مجاور دریافت شده با موجودی کتابخانه خود بررسی کرد. با استفاده از سیستم CARL^۸ متصدی واخواست پایانها می‌تواند انتشار یا عدم انتشار شماره درخواستی و تعیین اینکه چه زمان باید در انتظار شماره بعدی بود را معلوم کند. این کار موجب صرفه‌جویی بسیار در وقت شده و سبب می‌گردد که اغلب تلاشها صرف رسیدگی به بررسی و تأیید اعتبار ناشران و کارگزاران گردد.

یک پیشرفت شگفت‌انگیز در زمینه اتوماسیون پایانها، راه‌اندازی سیستمی است با عنوان "آقای نشریات"^۹ که در دانشگاه ایالتی کارولینای شمالی توسط "اریک لیزمورگان" تدوین گردیده. این نظام اتوماتیکی، تکنیکهای الکترونیکی متنوعی را به کار می‌گیرد. از جمله Listsew، Ftp، گوفاشتراک، گردآوری و واریسی، سازماندهی، بایگانی و توزیع مجلات الکترونیکی. مشترکین نمونه، مجلات کتابخانه‌ای برگرفته از لیست "چارلز بایلی" هستند که سیستم "آقای نشریات" آنها را به طور خودکار مشترک می‌سازد. شماره‌های پیشین جهت استفاده Ftp بایگانی شده، فایلها نمایه‌سازی می‌شوند و بر حسب شماره مجلدات (Uolume) ذخیره و نگهداری می‌گردند. پس از آن نشانگرهای گوفا و وب ایجاد شده توسط سیستم، آنها را جهت دسترسی برای مراجعان قابل استفاده می‌سازد.

با الحاق یک عملگر وینر^{۱۰} دستیابی به کلید واژه‌ها ممکن می‌گردد و کلیه مجموع مجلات الکترونیکی به طور روزانه نمایه‌سازی می‌شوند. هزینه ذخیره‌سازی برای همه این مجلات بسیار کم است. زیرا آنها به عنوان فایل‌های الکترونیکی در اینترنت موجودند و هیچ‌گونه فضای نیز یکی را اتصال نکرده‌اند. آنها همواره برای استفاده کننده در دسترس بوده و بدین سبب (خودکار کردن فرایند فراهم آوری) وقت زیادی از کارکنان صرفه‌جویی می‌شود. در نتیجه بیشتر اوقات کارکنان صرف وارد شدن در کارگزارش معیارها و ملاکها و نیز برنامه‌ریزی خواهد شد. این جامع‌ترین و فراگیرترین استفاده از اینترنت در بخش خدمات فنی کتابخانه‌هاست که تاکنون به آن تماس داشته‌ام و مطمئناً امکانات در آینده شگفت‌انگیزتر از این خواهد بود.

اینترنت و برنامه‌های کمکی

دستیابی اینترنت به تسهیلاتی همچون OCLC و RLIN و... امری نسبتاً جدید به شمار می‌رود. RLG (گروه کتابخانه‌های تحقیقاتی) شروع به دریافت داده‌ها از جایگاه‌های بار اطلاعات جهت وارد کردن آنها به RLIG از طریق Ftp نموده است. این مسئله به عنوان جایگزینی در مقابل "دریافت اطلاعات از روی نوار" قلمداد می‌شود. از این طریق مناسبیت رکوردهای ورودی افزایش یافته و در هزینه کتابخانه‌ها و زمان ورود به حافظه از روی نوار صرفه‌جویی خواهد شد. از سپتامبر ۱۹۹۴، رکوردها می‌توانند از RLIG، توسط Ftp بیرون داده شوند. RLG به تازگی اعلام کرده است که سرویس پیوسته‌اش را به پروتکل شبکه‌سازی اینترنت (TCP/IP) پیشنهاد و منتقل کند و شبکه خصوصی بسته‌گزین X.25 خود را به کنار خواهد گذاشت.

فهرست‌نویسی OCLC و سیستم‌های امانت بین کتابخانه‌ای (ILL) اکنون بر روی اینترنت قابل دستیابی هستند و من از

چندین کتابدار شنیدم که از این نظامها استفاده می‌کنند. در آوریل ۱۹۹۴، برنامه آزمایشی یکساله‌ای را در مورد دستیابی با اینترنت آغاز کرد، یک کتابدار با OCLC ارتباط دوربرد برقرار کرده و می‌تواند از پرسیم^{۱۱} و وظایف ILL، بدون نیاز به یک ترمینال اختصاصی یا نرم‌افزار ارتباط از راه دور، بهره‌مند شود. برخی از کتابداران، به دلیل هزینه بالای ارتباطات، نسبت به استفاده از اینترنت در دستیابی به OCLC و انجام منظم کار، آموزش دیده‌اند. در عین حال، سایر کتابخانه‌ها گزارش کرده‌اند که هزینه‌های ارتباط از راه دور کمتر از استفاده از اینترنت به جای خطوط اختصاصی OCLC است. کتابخانه‌ای در کانادا، یک صرفه‌جویی ۷۲ درصدی دارد هزینه‌های مخابراتی‌اش، به دلیل توانایی وصول تعرفه‌های مخابراتی استفاده از اینترنت از استفاده کنندگان بین‌المللی خود، گزارش کرده است. احتمالاً انتقال اینترنت از روی داده‌ها سریعتر صورت گرفته و بدین ترتیب وقت بیشتری برای هر ارسال دستور و دریافت پاسخ صرفه‌جویی می‌شود.

گزارش گردیده است. مزیت دیگر آن است که کاربر می تواند به طور همزمان به اطلاعات سیستم خودی و سایر تسهیلات و شبکه های موجود، بدون نیاز به قطع ارتباط با آنها، دسترسی داشته باشد.

آموزش کارکنان

بزرگترین سؤالی که سرپر و ایزرها و دست اندرکاران تعلیم و آموزش با آن مواجه اند، این است که چه کسی قادر است به زمینه های الکترونیکی دسترسی و احاطه داشته باشد و آنها را آموزش دهد؟ اگر یک کتابخانه از نظر منابع کامپیوتری محدودیت داشته باشد. این مسئله نگرانی واقعی را در پی خواهد داشت.

آیا یک شخص هم اکنون می تواند راجع به گو فرها، بزرگراه جهانی اطلاعات (وب) و ورونیکا^{۱۱}، شروع به آموزش کرده و اجازه داشته باشد همان پایانه ای را که جهت دستیابی به OCLC بکار رفته برای انجام منظم کار یک بخش راه اندازی کند؟ آیا سرپرست یک بخش می تواند از آموزش آنچه برای یک شخص مفید است چشم پوشی کند، مگر آنکه امروزه نخواهد کتابها را سریعتر انتقال داده و بکار بیندازد؟

چه کسی آموزش می دهد و مجاباً به انجام چه کاری است؟ آیا هر کسی قادر است در زمینه های الکترونیکی جولان داده و بیکه تازی کند؟ اشتباه نکنید! این واقعاً یک میدان بازی است! لذت کشف کردن، فشار خردکننده اطلاعات، اخبار و گروه های بحث و دستیابی به گستره جهانی اطلاعات، همه و همه اغواکننده و وسوسه آمیز است. من اعتراف می کنم که این نقطه نظر یک آدم وارد و معتاد به اینترنت است. من هر روز ۴۵ دقیقه زودتر کارم را شروع می کنم (به جز چهارشنبه ها که سیستم به طور معمول سرویس و نگهداری می شود و راکد است و من اولین دردهای سخت ناشی از این کناره گیری و به اصطلاح حذف از مجموعه را حس می کنم). من پیوسته و بدون وقفه کار می کنم، چه زمانی که مجبورم مطلبی بخوانم و چه هنگامی که مرتباً درسهایی را از گو فر الکترونیکی و کلاسهای پست الکترونیک (e-mail) تمرین کرده یاد می دهم. گردش در دنیای سبیرتیک سرگردانی با مزه ای است! و شما هرگز اطلاع ندارید که در آنجا چه چیزی پیدا خواهید کرد. (با بهره گیری از این امکانات) من قادرم از همه کتابخانه های شما بازدید کنم، اطلاعات آخرین شماره ها را از میان صدها

دو سرویس جهت انتقال داده ها از OCLC یا به OCLC از طریق Flp اینترنت وجود دارد. نخست مشترکین MARC الکترونیکی (EMS) جهت استفاده کنندگان OCLC است که توسط سرویس نوار مشترکین MARC، رکوردها را دریافت می نمایند. دوم، سرویس Batchload الکترونیکی (EBS) برای کتابخانه هایی است که ظرفیت OCLC را پر می کنند. استفاده از هر یک از این دو، کتابخانه ها را ملزم می سازد تا صورت حسابی را تحت عنوان "مبادلات الکترونیکی اطلاعات برای استفاده کننده" (EDX) پیش بینی کنند.

کتابداران دیگر گزارش می کنند که در صورت استفاده از اینترنت زمان پاسخگویی بسیار سریعتر خواهد بود و این مسئله آشکارا بر روی هزینه ها مؤثر بوده است. از آنچه تاکنون به واسطه مصاحبه با کتابداران در مورد اینترنت جمع آوری کرده ام به روشنی تغییر در ساختار هزینه ها استنباط می شود. در حالیکه برخی کتابخانه ها هیچ نوع تفاوت قیمتی را گزارش نمی کنند، دیگران صرفه جویی قابل ملاحظه ای را مشاهده می نمایند. برخی کتابخانه ها هم حسابی با نرخ ثابت برای اینترنت منظور می کنند.

دستیابی اینترنت به WLN (شبکه اطلاع رسانی کتابخانه های غرب)، که به "دستیابی آسان WLN معروف است، در سال ۱۹۹۲ معمول و آغاز شد. گمان می کنم به نسبت استفاده ای که سایر کتابخانه ها از EBS و یا EMS به عمل می آورند، کمتر کتابخانه ای از WLN بهره گیری کند. قیمت پایه جهت دستیابی به اینترنت ۱۵ دلار برای هر ساعت است. در مقابل برای هر ساعت دستیابی مستقیم ۶۰ دلار محاسبه می شود. در این مورد من پاسخی از سوی "راشتن براندون" متصدی قسمت فروش و سرویس مشتریان WLN، دریافت کردم. وی همان ۱۵ دلار را برای هر ساعت تأیید کرد، علاوه بر اینکه این هزینه شامل آموزش دستیابی به WLN از طریق اینترنت می شد. در حالیکه اکنون واکاوی از طریق اینترنت تنها جهت جست و جوی تحقیقاتی و تعیین موجودی است، هیچ گونه قابلیت فهرست نویسی یا اجرای سیستم امانت بین کتابخانه ای در آن مشاهده نمی شود.

به طور کلی در استفاده کتابداران از برنامه های کاربردی و کمکی اینترنت، مواردی چون "پاسخگویی قابل اطمینان و بموقع"، هزینه های اندک آپراتوری کتابخانه و مناسبیت در خود افزایش ذخیره سازی رکوردها (قابلیت افزایش پذیری رکوردها)

"طلسم الکترونیک" بسیار واقعی و ملموس است. اما پس از چندی پوشش این طلسم سست و فرسوده می‌شود. هر یک از ما کاری برای انجام دادن داریم و هر گونه تبدیل و دگرگونی جدید در "فضای سبیرتیک" به ما می‌آموزد که نمی‌توان روزانه ۱۰ لیست پستی (از نشریات ثبت شده در پست) و ۴۰۰ پیام را حفظ و نگهداری کرد و از شماری از آنان صرف نظر نمود و آنها را از دست نداد. حتی تعدادی از کتابخانه‌ها به لیستهای پستی و مسئولیت‌های گروه‌های خبری سروسامان داده و رسمیت بخشیده‌اند و هر فرد را مسئول خواندن یکی دو لیست و ارسال اطلاعات به سایر کسانی که نیاز به دانستن آنها دارند می‌نمایند، با این حال، اینک با اندک تدبیری، یک کارمند خدمات فنی قادر به پوشش دهی به کلیه منابع لازم خواهد شد، در عین حال که هیچ‌گونه فشار کاری در بین نخواهد بود و این تا زمانی است که لیست جدید بعدی آماده شده و انتشار یابد.

یادداشتها

1. Patricia Sayre Mccay, "Technical Services and The Internet", Wilson Library Bulletin, May 1995, PP. 37-40.

۲. کارشناس کتابخانه میرزای شیرازی، دانشگاه شیراز
۳. کارشناس کتابخانه میرزای شیرازی، دانشگاه شیراز

4. Co-Operative Internet Catalog
5. Serials Industry Systems Advisory Committee (SISAC)
6. Telnet
7. D Angeles Law Library
8. Canadian Association of Reserch Libraries (CARL)
9. Mr. Serials System
10. WAIS
11. PRISM
12. Veronica

روزنامه جمعی دلخواه در بیاورم، گفتگوها و مباحث عمیقی را با دهها نوع کتابخانه ترتیب دهم و با کارشناسان کتابخانه آموزشی‌هایم به گفت‌وگو بنشینم و حتی یادداشت اعتراض آمیزی به رئیس انجمن کتابخانه‌های حقوق آمریکا تسلیم کنم!

آیا هیچ یک از اینها به انبوه کارها و وظایفم دخلی دارد؟ گاهی اوقات.

به طور کلی آیا به موقعیت من در کتابخانه مربوط می‌شود؟ باز هم گاهی اوقات.

و آیا این مسئله به اهداف حرفه‌ای و رضایت شغلی‌ام مربوط می‌شود؟ قطعاً!

در صورتی که بتوان با کتابخانه‌های بزرگتر و انتشارات جهانی تماس برقرار کرده و ارتباط داشته باشیم، زمان آموزش و یادگیری واقعاً هرگز تلف نخواهد شد. این مسئله می‌تواند مثل یک کنفرانس عمل کند با استثنای اینکه، مجبور نیستیم به جاها برویم این مسئله به گونه‌ای است که می‌توان همان آراء و عقاید متنوع را با همان مباحث زنده و نشاط‌انگیز در اختیار داشت، کما اینکه شاهد میزان بیشتری از مشارکت افراد بود. حدود یک سال پیش در کلاس گوفری که ترتیب داده بودم بیش از ۱۷۰۰۰ دانشجوی ثبت‌نام کرده بودند. بیشتر افرادی که می‌توانند در چنین برنامه‌هایی شرکت جویند، بهترین کارمندان، در آینده خواهند بود. بله، برخی از کارمندان سریعتر از سایرین یاد می‌گیرند و بیشتر به این کلی "Cybers Pace" جذب می‌شوند. اندکی از آنها در آغاز وقت را تلف می‌کنند. بویژه زمانی که تلاش می‌کنند آنچه را واقعاً نمی‌دانند یاد بگیرند.

